

LGBTT HAKLARI İNSAN HAKLARIDIR

Hakan Ataman

İnsan Hakları Gündemi Derneği

LGBTT HAKLARI İNSAN HAKLARIDIR

İNSAN HAKLARI GÜNDEMİ DERNEĞİ

Bu kitap parayla satılmaz. İnsan haklarının yaygınlaştırılması amacıyla yapılan ve ticari olmayan etkinliklerde serbestçe kullanılabilir. Kitapta yer alan metinlerin yeniden basımı konusunda lütfen İnsan Hakları Gündemi Derneği'ne danışınız.

Birinci Baskı: Ankara, 2009

Hazırlayan: **Hakan ATAMAN**
Editör: **Ayça ULUSELLER**

İNSAN HAKLARI GÜNDEMİ DERNEĞİ

ANKARA

Güniz Sok. 38/8 06700 Kavaklıdere-Ankara/TÜRKİYE
Tel: 0312 428 06 10-11 Fax: 0312 428 06 13
E-mail: posta@rightsagenda.org
www.rightsagenda.org

İZMİR

859 Sok. No:4/605 Söğütlü İşh. Ahmetağa Mah. 35250 Konak İzmir/TÜRKİYE
Tel: 0232 489 55 28 Faks: 0232 489 70 39

DİYARBAKIR

Lise Cad. 1. Sok. Güneş Plaza, Kat:3/9 Diyarbakır/TÜRKİYE
Tel: 0412 228 79 42 Faks: 0412 228 79 36

Bu kitap KIOS Foundation'ın maddi katkılarıyla basılmıştır.

Sunuş

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Terry Davis'in 17 Mayıs anti-homofobi günü nedeniyle yaptığı açıklamada da belirttiği gibi¹, "Günümüzde eşcinsellik, en azından Avrupa Konseyi ülkelerinde hapis cezasıyla cezalandırılmamakta; ancak ayrımcılık ve homofobi hala mevcut ve sadece toplumun marjinal gruplarına özgü değil. Dazlakların homofobik saldırgan eylemlerini kınıyorum; ancak siyasi liderlerin ve kanaat önderlerinin konuya ilişkin olumsuz yaklaşımları ise sorunun diğer bir boyutunu oluşturuyor. Avrupa'daki resmi ya da ahlaki otoritelerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin eşcinsellere uygulanmıyormuş gibi davranmaları kabul edilemez. Ayrımcılık yapanlar davranışlarını haklı göstermek için sık sık ahlaki değerlere başvurmaktadır. Ahlaki değerleri savunmak çok iyidir; ancak tamamen yanılıyorlar. Ahlaksız olan eşcinsellik değil, homofobidir." Türkiye'de çok kısa bir süre önce Lambdaistanbul Derneği'ne açılan kapatma davası da bunun somut bir örneğidir.

Türkiye'de LGBTT bireylere yönelik işlenen nefret suçları ise işin bir başka boyutunu oluşturmaktadır. LGBTT örgütlerinin yaptığı açıklamalara göre, son üç yılda cinsel yönelimleri, cinsiyet kimliği nedeniyle 29 eşcinsel ve transseksüel öldürülmüştür².

İnsan Hakları Gündemi Derneği (İHGD) olarak hem LGBTT bireylere yönelik gerçekleşen insan hakları ihlallerine bir tepki vermek hem de söz konusu sorunu hak temelli çalışan STK'ların gündemine getirebilmek amacıyla bir proje hazırladık. Elinizdeki kitapçık bu projenin ürünüdür. Bu vesileyle projemizi destekleyen Finlandiya'daki *KIOS Vakfı'na* teşekkürü bir borç biliriz.

Proje hazırlanması, uygulanması değerli üyemiz *Hakan ATAMAN* tarafından yapıldı. Kendisi aynı zamanda elinizdeki "*LGBT Hakları İnsan Haklarıdır*" kitapçığını kaleme aldı.

Projenin uygulanması sırasında *Lambdaistanbul, Kaos GL ve Pembe Hayat* dernekleriyle işbirliği yaptık. Kendilerine ne kadar teşekkür etsek azdır. Özellikle de elinizdeki kitabın hazırlanmasında emeği geçen *Ali EROL*

¹ International Day against Homophobia, 17 May, Statement by Terry Davis, Secretary General of the Council of Europe, Press release - 395(2009) Strasbourg, 15.05.2009, <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jspid=1445137&Site=DC&BackColorInternet=F5CA75&BackColorIntranet=F5CA75&BackColorLogged=A9BACE> web sitesinde mevcuttur.

² Nefret cinayetleri 4 şehirde protesto ediliyor, 27 Mayıs 2009, <http://www.kaosgl.com/content/nefret-cinayetleri-4-sehirde-protesto-ediliyor> web sitesinde mevcuttur.

(Kaos GL), Ayça ULUSELLER (İHGD), B. Baran ERGENÇ (Lambdaistanbul), Barış SULLU (Kaos GL-Pembe Hayat), Belgin ÇELİK (Lambdaistanbul), Buse KILIÇKAYA (Pembe Hayat), Günal KURŞUN (İHGD), İsmail ALACOĞLU (Kaos GL), Senem DOĞANOĞLU (Pembe Hayat), Umut Güner (Kaos GL-Pembe Hayat) ve Utku Kılınç'a (İHGD) ne kadar teşekkür etsek azdır.

Kitabın düzeltelerini yapan *Ayça ULUSELLER'e* bir kez daha teşekkür ederiz. Bu çalışmanın Türkiye'deki hak temelli çalışan STK'ların konuya eğilmesine ve LGBTT bireylerin insan haklarının korunmasına ufakta olsa bir katkı koyacağını ümit ediyoruz. İnsan haklarının herkes için ve her yerde bulunduğu ve kullanıldığı bir dünya ve Türkiye dileğiyle...

Orhan Kemal CENGİZ
İnsan Hakları Gündemi Derneği
Başkan

İçindekiler

Sunuş.....	III
İçindekiler.....	V
1 - Temel Terimler.....	1
a) LGBTT Hakkındaki Temel Tanımlar.....	1
b) İnsan Haklarıyla İlgili Temel Tanımlar.....	4
2 - LGBTT Hakkında Sorular ve Cevaplar.....	6
3 - Tarihsel Gelişmeler.....	22
4 - Nefret Suçları	24
5 - Risk Altındaki Haklar ve Yogyakarta İlkeleri	28
a) Risk Altındaki Haklar.....	28
b) Yogyakarta İlkeleri.....	31
6 - İç Hukukta İnsan Haklarının Korunması ve Ulusal Koruma Mekanizmaları.....	37
7 - İnsan Haklarının Uluslararası Korunması.....	49
a) Birleşmiş Milletler	49
1) Anlaşma Temelli Mekanizmalar.....	49
2) Tematik Mekanizmalar.....	49
b) Avrupa Konseyi	56
c) Avrupa Birliği	69
d) Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı	70
8 - İnsan Haklarının Korunması için Çalışan Ulusal ve Uluslararası İnsan Hakları Örgütleri	72
EKLER	
Ek 1: Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Homoseksüellere Yönelik Ayrımcılık Üzerine 924 No'lu Tavsiye Kararı.....	78
Ek 2: Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Meclisi Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Transgender Bireylerin, İfade ve Örgütlenme Özgürlüğü Üzerine 211 (2007) No'lu Tavsiye Kararı.....	80
Ek 3: Cinsel Yönelim ve Toplumsal Cinsiyet Hakkında BM Deklarasyonu.....	82